

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1534/2017
22.02.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгиша Б. Слијепчевић, председник већа, Бранко Станић и Гордана Ајншпилер-Поповић, чланови већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., ..., ..., са боравиштем у ..., ..., кога заступа пуномоћник Душан Ђорђевић, адвокат из ..., против тужене Република Србија, коју заступа Државни првобранилац, Београд, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1199/16 од 09.03.2017. године, у седници већа одржаној дана 22.02.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1199/16 од 09.03.2017. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 25649/13 од 23.02.2015. године, у ставу I изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да има право да као поверилац потражује од тужене као дужника део јавног дуга Републике Србије по основу девизне штедне грађања код банака у Републици Србији у износу од 51.284,84 еура у динарској противвредности, што би тужена била дужна да призна и трпи, а пресуда тужиоцу као повериоцу послужи као доказ постојања и висине његовог потраживања у поступку наплате. Ставом II изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом III изреке обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка плати износ од 57.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1199/16 од 09.03.2017. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена наведена првостепена пресуда.

Против другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајући је због погрешне примене материјалног права. Трошкове је тражио и определио.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је у својству депонента орочио код „ББ“ мешовите банка , ..., износ од 30.000,00 ДЕМ по Уговору од 15.01.1993.године и износ од 46.236,62 ДЕМ по Уговору од 25.01.1993. године. „ББ“ је била приватна „пирамидална банка“ основана ...1991. године, позната по томе што је улагаче привлачила високим каматним стопама. Иста је коначно пропала у мају 1993. године. Тужилац је Привредном суду у Београду пријавио своје потраживање у наведеним износима према „ББ“ у ликвидацији дана 30.12.1998. године. Одлуком Владе Републике Србије од 15.08.2001. године формирана је комисија за утврђивање висине доспелих обавеза ове банке према депонентима као и за издавање потврда о утврђеним обавезама. Потврде су издаване само повериоцима- депонентима који су испуњавали услове предвиђене Законом о регулисању јавног дуга. Према извештају ликвидационог већа обавеза банке према тужиоцу износи 51.384,84 еура али му потврда није издата јер није имао пребивалиште на територији Републике Србије на дан 04.07.2002. године (када је ступио на снагу Закон о регулисању јавног дуга СРЈ), како је то предвиђао члан 3. Закона о регулисању јавног дуга. Тужилац се обраћао и Народној банци Србије дана 28.03.2003. године са захтевом за исплату девизне штедње, али га је надлежни орган Републике Србије обавестио да није остварио право у Републици Србији на конверзију наведеног потраживања у обвезнице из наведеног разлога.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд применом Закона о измирењу обавеза по основу девизне штедње грађана („Сл. лист СРЈ“ бр. 59/98) закључује да је тужбени захтев неоснован јер тужилац своје потраживање у односу на државу Србију може остварити под условима реципроцитета (осим ако Савезна влада не пропише другачије) у овом случају са Републиком Македонијом чији је тужилац држављанин.

Другостепени суд прихвата закључак првостепеног суда о неоснованости тужбеног захтева налазећи да ни применом горе наведеног Закона ни применом Закона о регулисању јавног дуга СРЈ по уговорима о девизним депозитима грађана ороченим код „ББ“, ... у ликвидацији и по девизним средствима грађана положеним код ВВ („Сл. лист СРЈ“ бр. 36/02 са изменама и допунама) као *lex specialis* тужилац не испуњава услове ради остваривања права на исплату по основу девизне штедње. Овај суд образлаже да тужилац није успео у овом спору јер релевантног дана

28.03.2003. године није имао пријављено пребивалиште у Републици Србији или Црној Гори, да би тужена била одговорна тужиоцу као клијенту за пропаст спорног потраживања са ББ.

Неосновани су ревизијски наводи тужиоца да нижестепени судови неправилно тумаче норму међународног права и дискриминишу тужиоца због припадности другој држави.

Спорно потраживање представља средства депонована код приватне банке пирамидалне штедње и то након отцепљења бивших југословенских република, па и Републике Македоније и формирања Државе СРЈ као засебног ентитета.

Како тужилац спорна новчана средства није депонаво у време СФРЈа већ када је формирана држава СРЈ то у конкретном случају није било места примени одредаба и правила из Споразума о сукцесији од 29.06.2001. године закљученог између држава сукцесора БиХ, Републике Хрватске, Републике Македоније и Републике Словеније.

Према важећим међународним правилима и домаћем законодавству правна заштита у конкретном случају од стране Републике Србије се може пружити само грађанима Републике Србије који су имали пребивалиште на територији Републике Србије и Црне Горе у време ступања на снагу Закона о регулисању јавног дуга СРЈ по уговорима о девизним депозитима грађана ороченим код ББ, ... у ликвидацији и код ВВ Како тужилац није имао пребивалиште на територији СРЈ релевантног дана, то његов улог није покривен државном гаранцијом и није постао јавни дуг Републике Србије и Републике Црне Горе у време ступања на снагу наведеног Закона, а како је то правилно закључио другостепени суд.

Разликовање резидентних од нерезидентних клијената у банкарском пословању је уобичајено. У свим банкарским системима када је банка у немогућности да исплати своје улагаче, једино улагачи са те територије, без обзира на своје држављанство итд. ће бити покривени државном гаранцијом, из очигледног макроекономског разлога да је „књиговодствени“ новац који је оригинално дошао из улога улагача у ствари био уложен и остао на тој територији. Тако прописивање различитих услова за резиденте у односу на нерезиденте у истој врсти банкарске услуге не представља дискриминацију клијената.

Овако поступање управо има упориште и у члану 1 Протокола бр. 1 у ставу 2. који предвиђа право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

Стога је неоснован ревизијски навод тужиоца да је суд приликом одлучивања поступао дискриминаторски јер је одбио његов тужбени захтев. Судска одлука није акт дискриминације нити поступање судова приликом одлучивања о тужбеном захтеву може да буде дискриминаторско поступање, јер су према члану 142. став 2. Устава РС судови самостали и независни у свом раду и суде на основу Устава, закона

и других општих аката, када је то предвиђено законом, опште прихваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима. Осим тога, управо Европски суд за људска права сматра да су државе уговорнице слободне да одреде обим повраћаја имовине и да изаберу услове под којима су сагласне да поврате имовинска права бивших власника. Када се категорије власника искључују на овај начин, њихови захтеви за повраћај не могу да послуже као основа за «законито» очекивање обештећења које повлачи заштита члана 1. Протокола 1. (Драгољуб Кецман против Србије – одлука 10968/04 од 05.02.2013. године). Стога је неоснован ревизијски навод да је другостепени суд неправилно применио материјално право приликом одлучивања у овој правној ствари.

Наводима ревизије у погледу постојања реципроцитета понављају се жалбени разлози које је другостепени суд правилно оценио, а образложењем ревизијске одлуке не би се постигло ни ново тумачење права, нити допринело уједначеном тумачењу права.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
др Драгиша Б.Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић